

Aan de Minister voor Rechtsbescherming
De heer F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Amsterdam, 3 juli 2022

Geachte heer Weerwind,

Als makers van Nederlandse films, series en televisieprogramma's schrijven wij u deze brief ook namens talrijke collega actrices/acteurs, regisseurs en scenarioschrijvers. Wij zijn verheugd en erkentelijk dat de wetgever het voornemen heeft uitgesproken om uitvoering te geven aan de motie van de Tweede Kamer om de vergoedingen voor filmmakers voor Video on Demand aanbod wettelijk te regelen.¹

Via onze Beroeps- en Collectieve Beheersorganisaties (BO's en CBO's), verenigd in het Portal Audiovisuele Makers (PAM), is 13 jaar lang geprobeerd om tot een regeling op vrijwillige basis te komen. Ondanks een in 2015 gesloten Convenant, moeten wij vaststellen dat filmmakers nog altijd geen proportionele en billijke vergoedingen voor Video on Demand ontvangen. Dit terwijl de omzet van de Video on Demand exploitanten in Nederland in de periode 2015-2021 is gestegen van € 156 miljoen tot maar liefst € 986 miljoen. Dat de filmmakers van die omzetten nu niets terugzien, valt gewoon niet meer uit te leggen.

Onze CBO's staan in de onderhandelingen tegenover RODAP, waarin de producenten, aan wie wij op grond van de Auteurswet onze rechten moeten overdragen, samenwerken met de exploitanten van onze filmwerken. Invoering van een adequate wettelijke vergoedingsregeling is dan ook cruciaal om ons een positie te verschaffen tegenover dit machtsblok waarin de gehele Nederlandse exploitatie- en distributieketen van film en televisie onderling auteursrechtelijke vergoedingen afstemt.

Dat is ook de conclusie van het in opdracht van de Minister van Justitie opgestelde Evaluatierapport Auteurscontractenrecht uit 2020, hetgeen aanleiding vormde voor de hiervoor bedoelde motie, die eind 2020 met ruime meerderheid in de Tweede Kamer is aangenomen.

Het Nederlandse parlement staat overigens niet alleen in zijn oproep om de vergoedingen voor makers nu eindelijk goed in de wet te regelen: In een resolutie van 20 oktober 2021 over de situatie van kunstenaars en het cultureel herstel in de EU moedigt het Europees Parlement de lidstaten en de Commissie aan om meer gebruik te maken van het mechanisme van collectief beheer bij de omzetting van de DSM-richtlijn, evenals bij toekomstige initiatieven om een eerlijke vergoeding te garanderen.²

¹ Motie van het Lid Van der Berge c.s., ingediend 9-11-2020 (KST 35 317, nr. 9), aangenomen 2-12-2020

² Resolutie van het Europees Parlement van 20 oktober 2021 over de situatie van kunstenaars en het cultureel herstel in de EU ((2020/2261(INI)) (2022/C 184/06)

Zowel in Duitsland als in België is inmiddels gehoor aan deze oproep gegeven: In beide landen is de omzetting van de DSM-richtlijn benut om in de nationale wet bepalingen op te nemen waardoor vergoedingen voor makers via verplicht collectief beheer wordt gegarandeerd. In onder meer Italië, Spanje en Zwitserland bestonden dergelijke wettelijke aanspraken voor Video on Demand vergoedingen al.

Het is zaak dat ook de Nederlandse wetgever doorgaat op de ingeslagen weg om deze vergoedingen wettelijk te verankeren. Het nu voorliggende consultatievoorstel vormt hiervoor een uitstekend startpunt. Wel vragen wij ons af wat de reden is dat de wettelijke vergoedingsaanspraak in dat voorstel beperkt is tot Video on Demand diensten waarvoor de consument betaalt. De motie van de Tweede Kamer kent zo'n beperking niet en ook de Europese wetgever heeft bij het vaststellen van artikel 18 van de DSM-richtlijn geen uitzondering gemaakt voor "gratis" diensten. Dat de consument niet (direct) betaalt, betekent natuurlijk niet dat er niets wordt verdiend: Platforms zoals YouTube verdienen veel geld met het gebruik van filmwerken, zonder dat de makers daar iets van terugzien. Het is juist de bedoeling van de Europese wetgever om die scheve verhouding met de DSM-richtlijn recht te trekken.

Voor een meer gedetailleerde reactie op het consultatievoorstel verwijzen wij u graag naar de gezamenlijke reactie van onze Beroepsorganisaties en Collectieve Beheersorganisaties, verenigd in PAM.

Hoogachtend,

Gijs Scholten van Aschat
Elise Schaap
Manoushka Zeegelaar Breeveld
Gijs Naber
Carice van Houten
Malou Gorter
Anna Drijver
Mandela Wee Wee
Ramsey Nasr
Jeroen Spitzenberger
Maria Goos
Frank Ketelaar
Kim van Kooten
Robert Alberdingk Thijm
Tamara Bos
Ashar Medina

Mieke de Jong
Nathan Vecht
Karin van der Meer
Jean van de Velde
Alex van Warmerdam
Tim Oliehoek
Martin Koolhoven
Joram Lurssen
Bobby Boermans
Eddy Terstal
Mischa Kamp
Wil Koopman
Dick Maas
Mike van Diem
Ben Sombogaart